

บทที่ 1

บทนำ

ในปัจจุบันเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันต้องเผชิญกับความไม่มีเสถียรภาพของราคาผลผลิตและการเพิ่มขึ้นของต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน รวมทั้งความผันผวนของปริมาณและคุณภาพผลผลิตปาล์มน้ำมันจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของโลก (climate change) ทำให้เกษตรกรมีความเสี่ยงด้านรายได้จากการทำสวนปาล์มน้ำมัน อันมีผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีพและคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ตลอดจนความสูญเสียทางเศรษฐกิจ และการจัดการทรัพยากรที่ไม่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ก่อปรกัในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) ซึ่งหากการผลิตปาล์มน้ำมันของประเทศไทยด้อยกว่าประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซียมากเกินไป และ/หรือถ้าการเพิ่มขึ้นของต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันมีอัตราที่สูงกว่าการเพิ่มขึ้นของผลผลิต อันทำให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเพิ่มสูงขึ้น จะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการวิเคราะห์ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจของการผลิตปาล์มน้ำมันในฐานะพืชเศรษฐกิจที่เป็นความหวังของเกษตรกร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคใต้ของประเทศไทย เพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจของการผลิตปาล์มน้ำมันที่เหมาะสมต่อไป

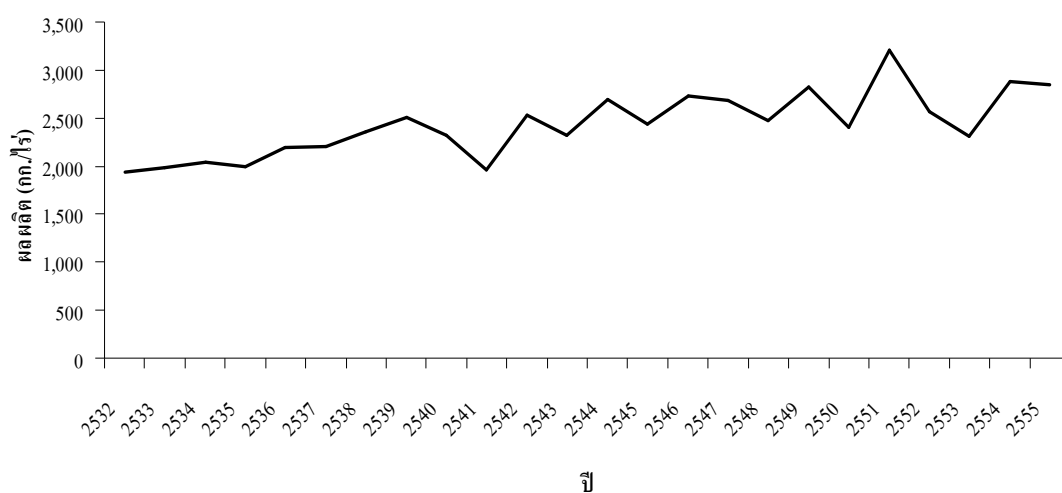
1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

ปาล์มน้ำมัน (*Elaeis guineensis* Jacq.) เป็นพืชน้ำมันชนิดหนึ่งที่มีความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตในสภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้นแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่งผลให้ปาล์มน้ำมันจัดเป็นพืชเศรษฐกิจที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันสูง หรือมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ เมื่อเทียบกับพืชน้ำมันชนิดอื่น ทั้งในด้านการผลิตและการตลาด (กล้าณรงค์ ศรีรอด และคณะ, 2546; ชีระ เอกสมทราเมษฐ์ และคณะ, 2548 และชีระ เอกสมทราเมษฐ์, 2554) เพราะปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่ให้ผลผลิตน้ำมันต่อหน่วยพื้นที่สูงกว่าพืชน้ำมันอื่นทุกชนิด โดยสามารถให้ผลผลิตน้ำมันได้สูงถึง 640-800 กิโลกรัมต่อไร่ ทำให้ต้นทุนการผลิตน้ำมันต่อกิโลกรัมต่ำกว่าพืชน้ำมันชนิดอื่น (ชีระ เอกสมทราเมษฐ์ และคณะ, 2548)

ประเทศไทยจัดเป็นประเทศผู้ผลิตปาล์มน้ำมันที่สำคัญอันดับต้น ๆ ของโลก มีเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันภายในประเทศไม่ต่ำกว่า 1.28 แสนครัวเรือน (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2556) แต่การ

ผลิตปาล์มน้ำมันของประเทศไทยนั้นยังมีความเสียเปรียบในด้านการผลิต เมื่อเทียบกับการผลิตปาล์มน้ำมันของประเทศคู่แข่งที่สำคัญอย่างประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย ซึ่งทั้งสองประเทศนี้จัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่ผลิตน้ำมันพืชได้เกินความต้องการใช้ภายในประเทศ (ธีระ เอกสมทราเมษฐ์ และคณะ, 2548)

การผลิตปาล์มน้ำมันของประเทศไทยให้ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่เพียง 10,776,848 ตัน และ 2.88 ตัน ตามลำดับ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2555ก) ซึ่งผลผลิตต่อไร่นั้นมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงทุกปี สูงสุด 3.21 ตันในปี พ.ศ. 2551 และต่ำสุด 1.94 ตันในปี พ.ศ. 2532 (ภาพที่ 1.1) ในขณะที่การผลิตปาล์มน้ำมันของประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซียให้ผลผลิตสูงถึง 86,000,000 และ 84,842,000 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 2.75 และ 3.39 ตัน ตามลำดับ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2555ข) ทั้งนี้เนื่องจากประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซียมีพื้นที่ให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันมากถึง 31,250,000 และ 25,013,000 ไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2555ข) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 33.34 และ 26.69 ของพื้นที่ให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันรวมทั้งโลก ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศไทยมีพื้นที่ให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันเพียง 3,982,623 ไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556ก) ซึ่งน้อยกว่าประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซียมากกว่า 5 เท่า

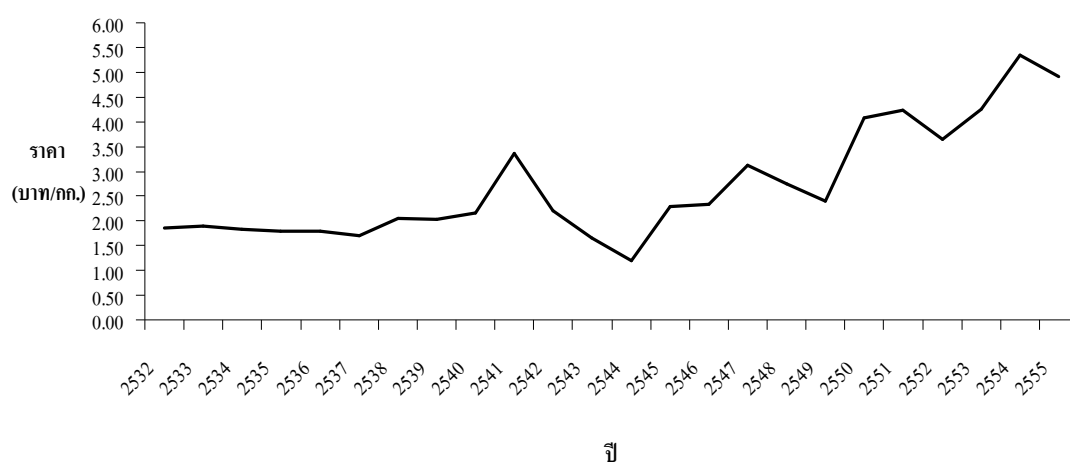
ภาพที่ 1.1 ผลผลิตปาล์มน้ำมันในช่วงปี พ.ศ. 2532-2555

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2553ข, 2555ก และ 2556ค

ในส่วนของอัตราการให้น้ำมันของผลผลิตปาล์มน้ำมัน พบว่า ผลผลิตปาล์มน้ำมันของประเทศไทยมีอัตราการให้น้ำมันร้อยละ 15.70 ในขณะที่ผลผลิตปาล์มน้ำมันของประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซียมีอัตราการให้น้ำมันสูงถึงร้อยละ 22 และ 19.40 ตามลำดับ (ศูนย์วิจัยกสิกรรม

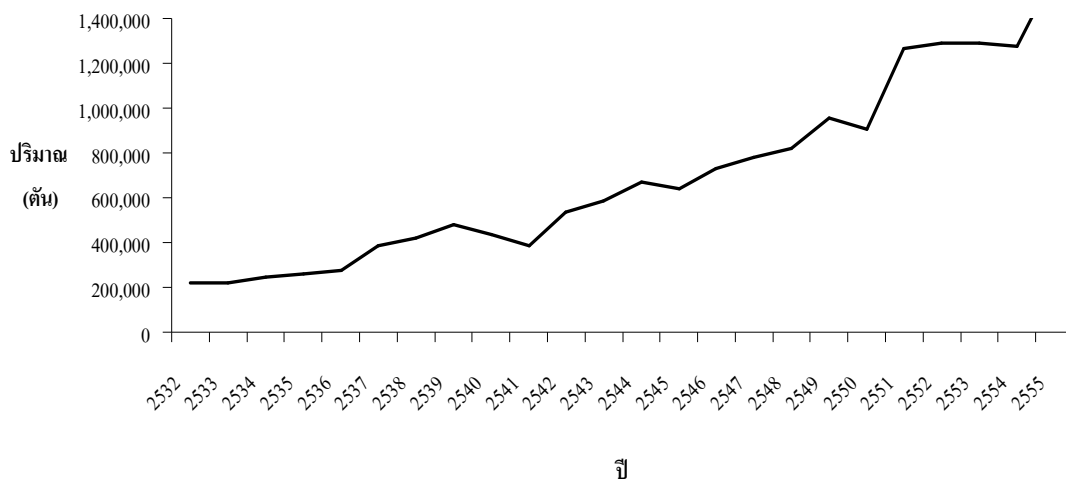
ไทย, 2556) เนื่องจากการใช้ปาล์มน้ำมันพันธุ์ดีและเหมาะสม รวมถึงพื้นที่ที่ใช้เพาะปลูกปาล์ม น้ำมันเอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของปาล์มน้ำมัน (ชาย โจนวิศ, 2543 อ่างโดย สิทธิชัย โปณะทอง, 2550)

กว่าทศวรรษที่ผ่านมาราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยพบว่า ในปี พ.ศ. 2543 ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 1.66 บาทต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นประมาณ 3 เท่าเป็น 5.34 และ 4.91 บาทต่อกิโลกรัมในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2553ก และ 2556ง) (ภาพที่ 1.2) ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของอุปสงค์น้ำมันปาล์มภายในประเทศ ทั้งอุปสงค์น้ำมันปาล์มของอุตสาหกรรมอาหารและอุตสาหกรรมพลังงาน (ภาพที่ 1.3) เนื่องจากน้ำมันปาล์มเป็นน้ำมันพืชที่มีราคาถูก และสามารถทดแทนน้ำมันพืชชนิดอื่น เช่น น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันถั่วลิสง น้ำมันมะพร้าว เป็นต้น รวมถึงไขมันสัตว์ได้เป็นอย่างดี น้ำมันปาล์มจึงเป็นวัตถุดิบสำคัญของอุตสาหกรรมผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคของครัวเรือนมากมาย อาทิเช่น น้ำมันปรุงอาหาร นมข้นหวานและนมจืด เนยขาว และเนยเทียม บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ขนมอบเคี้ยว สบู่ เครื่องสำอาง พลาสติก น้ำมันหล่อลื่น ยางรถยนต์ ไบโอดีเซล (ธีระ เอกสมทราเมษฐ์ และคณะ, 2548)

ภาพที่ 1.2 ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขายได้ในช่วงปี พ.ศ. 2532-2555

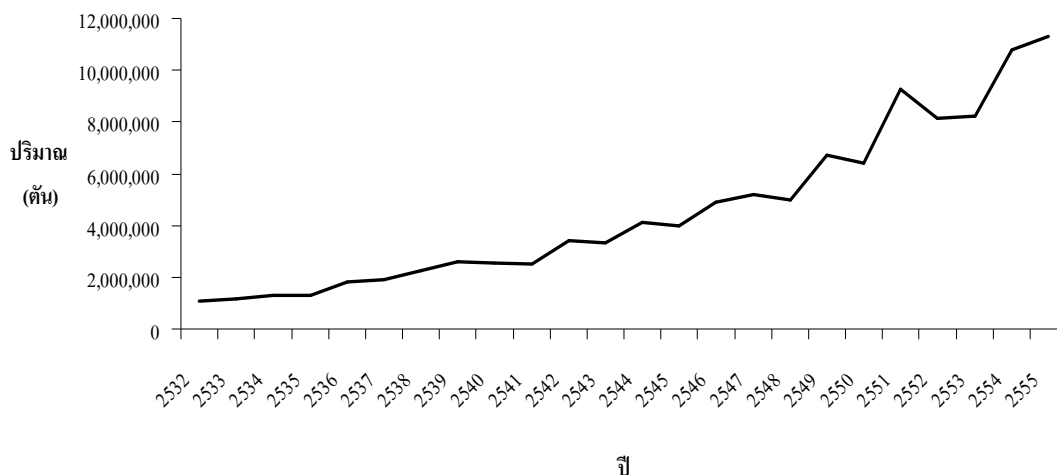
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2553ก, 2555ข และ 2556ง

ภาพที่ 1.3 ปริมาณการบริโภคน้ำมันปาล์มในช่วงปี พ.ศ. 2532-2554

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2553ข, 2555ค และ 2556ค

นโยบายส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน แผนยุทธศาสตร์อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันปี พ.ศ. 2547-2572 แผนพัฒนาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มของรัฐบาล ตลอดจนการเพิ่มขึ้นของราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันในประเทศไทยมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2514 พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของไทยมีเพียง 15,450 ไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2532 อ้างโดย ชยวัฒน์ นครินทร์, 2535) และได้เพิ่มขึ้นเป็น 283,037 และ 840,646 ไร่ในปี พ.ศ. 2524 และ 2534 ตามลำดับ ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 ประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันถึง 1,826,976 ไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2553ค) และเพิ่มขึ้นเป็น 4,135,182 ไร่ในปี พ.ศ. 2554 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2555ก) คิดเป็นร้อยละ 126.34 ของพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันในปี พ.ศ. 2544 ส่งผลให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นจาก 4,096,562 ตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2553ค) เป็น 10,776,848 ตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2555ก) ตามลำดับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 163.07 ของผลผลิตปาล์มน้ำมันในปี พ.ศ. 2544 (ภาพที่ 1.4)

ภาพที่ 1.4 ปริมาณการผลิตปาล์มน้ำมันในช่วงปี พ.ศ. 2532-2554

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2553ข และ 2556ข

อำเภออ่าวลึกเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดกระบี่ แบ่งการปกครองเป็น 9 ตำบล 52 หมู่บ้าน อาชีพหลักของประชากร คือ การทำสวนปาล์ม น้ำมัน การทำสวนยางพารา และการทำสวนผลไม้ (สำนักงานเกษตรอำเภออ่าวลึก, 2556ก) มีพื้นที่ทั้งหมด 529,375 ไร่ และมีพื้นที่เพาะปลูกปาล์ม น้ำมัน 182,930 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.36 ของพื้นที่เพาะปลูกปาล์ม น้ำมันทั้งจังหวัด มากเป็นอันดับสองรองจากอำเภอเขาพนม ในขณะที่มีครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันมากเป็นอันดับหนึ่งของจังหวัด (5,030 ครัวเรือน) หรือร้อยละ 22.42 ของจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันทั้งจังหวัด และมีสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกปาล์ม น้ำมันต่อครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันเท่ากับ 36.37 ไร่ (สำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่, 2554) ซึ่งถือเป็นเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันรายย่อย (มีพื้นที่เพาะปลูกปาล์ม น้ำมันน้อยกว่า 50 ไร่ต่อครัวเรือน)

การผลิตปาล์ม น้ำมันในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการผลิตโดยเกษตรกรรายย่อย ซึ่งครอบครองพื้นที่เพาะปลูกปาล์ม น้ำมันรวมกันถึงร้อยละ 76 ของพื้นที่เพาะปลูกปาล์ม น้ำมันทั้งประเทศ (พีชพลังงาน, 2554) เกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่มีข้อเสียเปรียบในด้านการผลิต เนื่องจากมีการจัดการการผลิตไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ทำให้มีต้นทุนการผลิตสูง โดยเฉพาะต้นทุนปุ๋ยเคมี เพราะราคาปุ๋ยเคมีนั้นมีการผันแปรตามปัจจัยภายนอก เช่น อัตราแลกเปลี่ยน ราคาน้ำมัน เป็นต้น และหากต้นทุนการผลิตนี้เพิ่มขึ้นในระดับสูงกว่าการปรับขึ้นของราคาปาล์ม น้ำมันแล้ว ผลประโยชน์ที่เกษตรกรควรได้รับจากราคापาล์ม น้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นจะสูญหายไป รวมถึงเกษตรกรมีการใช้ปัจจัยการผลิตบางชนิดที่ไม่เหมาะสม ซึ่งก่อให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิต อาทิเช่น การใช้พันธุ์ปาล์ม น้ำมันปลอม หรือพันธุ์ที่ไม่เหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมของพื้นที่ หรือพันธุ์ที่ได้จากการ

ผสมพันธุ์แบบเปิด คือ ไม่มีการควบคุมการผสมพันธุ์ และส่วนใหญ่ได้จากต้นกล้าที่งอกอยู่บริเวณใต้โคนต้น ซึ่งให้ผลผลิตทะลายปาล์มและน้ำมันปาล์มดิบลดลงร้อยละ 15-50 และ 35-55 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่มีคุณภาพดี (ธีระพงศ์ จันทนิยม และคณะ, 2543 และนิกร โคตรสมบัติ, 2551) และส่งผลสืบเนื่องทำให้รายได้ลดลงไม่ต่ำกว่า 1,800 บาทต่อไร่ต่อปี (ศูนย์วิจัยปาล์ม น้ำมันสุราษฎร์ธานี, 2556ก)

การจัดสรรที่ดินของเกษตรกรเพื่อใช้เป็นพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันบางส่วนยังไม่มี ความเหมาะสมเท่าที่ควร ทั้งในส่วนของขนาดและคุณภาพที่ดิน ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากความมีจำกัด ของที่ดินที่จะนำมาใช้ในการเพาะปลูก และการเปลี่ยนแปลงการผลิตของเกษตรกรจากปาล์มน้ำมัน ไปสู่พืชชนิดอื่นที่เกษตรกรคาดว่าจะให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า และเสียต้นทุนที่ต่ำกว่า อาทิเช่น ยางพารา ทำให้เกษตรกรมีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน และไม่สามารถได้ประโยชน์จากการประหยัดต่อขนาด (economies of scale) ทั้งในด้านการลงทุน การจัดการการผลิต และการซื้อปัจจัยการผลิต

เกษตรกรบางรายมีอัตราการใช้ปุ๋ยที่ต่ำ เนื่องจากเศรษฐกิจฐานะ (สภาพความเป็นอยู่ของ เกษตรกร หรือระดับมาตรฐานการครองชีพของเกษตรกร หรือฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรเมื่อ เทียบกับครัวเรือนอื่น ๆ ในสังคม) ของเกษตรกร รวมถึงการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรบางราย เป็นการผลิตโดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษสืบต่อกันมา ทำให้ปริมาณ ผลผลิตที่ได้ค่อนข้างต่ำกว่าศักยภาพที่สามารถผลิตได้ และคุณภาพผลผลิตของเกษตรกรแต่ละราย ไม่สม่ำเสมอ กอปรกับการขายผลผลิตปาล์มน้ำมันแต่ละครั้งเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างขาย ทำ ให้เกษตรกรขายผลผลิตปาล์มน้ำมันได้ในปริมาณน้อย และไม่มีอำนาจในการต่อรองราคา ซึ่งส่งผล ต่อราคาปาล์มน้ำมันที่ได้รับจากลานเทและรายได้สุทธิที่เกษตรกรควรจะได้รับลดน้อยลง ตลอดจน การขาดแคลนเทคโนโลยีในการดูแลรักษาและเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมัน รวมทั้งการขาดความรู้ทาง วิชาการและความชำนาญด้านการจัดการสวนปาล์มน้ำมันอย่างแท้จริง แม้ว่าเกษตรกรบางรายจะมี ประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันมาเป็นเวลานานแล้วก็ตาม เนื่องจากการมีเกษตรกรราย ย่อยเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดความยุ่งยากในการถ่ายทอดเทคโนโลยีของหน่วยงานจากภาครัฐ ส่งผลทำให้การผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เมื่อเทียบกับเกษตรกร รายใหญ่ นายทุน และบริษัทต่าง ๆ ที่มีระบบการจัดการที่ดี ทำให้ผลผลิตต่อไร่สูง และมีต้นทุนการ ผลิตต่ำ แต่การปลูกปาล์มน้ำมันในรูปแบบเหล่านี้ ไม่ได้ช่วยให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่เกษตรกร

ขนาดของสวนปาล์มน้ำมันที่แตกต่างกัน น่าจะมีผลทำให้เกิดประสิทธิภาพที่แตกต่างกัน แต่ทั้งนี้การขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรไม่สามารถกระทำได้ในทันที เนื่องด้วย ข้อจำกัดของปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างจำกัด เช่น ที่ดิน แรงงาน (ความรู้และทักษะ) เงินทุน เป็นต้น

รวมทั้งเกษตรกรต้องเผชิญความเสี่ยงและความไม่แน่นอนค่อนข้างสูงในปัจจุบัน อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกที่ส่งผลทำให้เกิดความแปรปรวนของสภาวะอากาศตามธรรมชาติ ฤดูกาล ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และความชื้นในช่วงเวลาเดียวกัน เพราะเกษตรกรโดยส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนเป็นหลักในการทำสวนปาล์มน้ำมัน ทำให้ผลผลิตมีปริมาณไม่แน่นอน ซึ่งในพื้นที่อำเภออ่าวลึกได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติอยู่บ่อยครั้ง อันมีผลทำให้ประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันลดลง

ปาล์มน้ำมันถือเป็นสินค้ายุทธศาสตร์ที่สำคัญของจังหวัดกระบี่ เพราะเป็นฐานเศรษฐกิจของครัวเรือนเกษตรกร แต่ทว่าผลการวิเคราะห์สวนทิวในส่วนจุดอ่อนของจังหวัดกระบี่กลับพบว่าประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตรต่ำ (สำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่, 2556) ซึ่งผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เพิ่มขึ้นเกือบทั้งหมดเกิดจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน มิได้เป็นผลมาจากการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ (พีชพลังงาน, 2554) และจากสภาพการผลิตในปัจจุบันที่เกษตรกรเป็นผู้รับราคา (price taker) ทั้งราคาปัจจัยการผลิตและราคาผลผลิตที่ผลิตได้ หนทางหนึ่งในการเพิ่มรายได้ของเกษตรกร คือ การผลิตให้เกิดประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจ ตลอดจนการคำนึงถึงความหมดไปได้ของฐานทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่มีกระแสของการอนุรักษ์ดินและน้ำเพิ่มขึ้น ทำให้การเพิ่มผลผลิตโดยการขยายพื้นที่เพาะปลูกนั้นเป็นไปได้ยาก แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และยกระดับเศรษฐกิจฐานของเกษตรกร คือ การเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมันให้สูงขึ้น ทั้งในแง่ของผลผลิตทั้งหมดและผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ ซึ่งสามารถกระทำได้โดยการใช้ปัจจัยการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจสูงสุด

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันของประเทศไทยในปัจจุบันโดยส่วนใหญ่ นิยมวัดจากต้นทุนการผลิต ผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ หรือผลผลิตต่อแรงงาน ซึ่งการวัดด้วยวิธีดังกล่าวเป็นการวัดโดยเปรียบเทียบกับปัจจัยการผลิตแต่ละชนิด (partial factor efficiency) (อัมมาร สยามวาลา และวิโรจน์ ณ ระนอง, 2533) แต่ในสภาพการผลิตจริง ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรสามารถผลิตได้เกิดขึ้นจากการใช้ปัจจัยการผลิตหลายชนิดร่วมกัน จึงทำให้การวัดประสิทธิภาพด้วยวิธีดังกล่าวอาจมีข้อจำกัด การวิจัยครั้งนี้จึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการวิเคราะห์ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจของการผลิตปาล์มน้ำมันในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เพื่อตอบคำถามการวิจัยที่ว่า การผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรแต่ละรายในพื้นที่มีประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจเป็นเช่นไร การใช้ปัจจัยการผลิตชนิดต่าง ๆ ในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และทำอย่างไรเกษตรกรจะมีต้นทุนการผลิตต่ำที่สุด ณ ระดับผลผลิตที่ต้องการ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อทำการวิเคราะห์ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจของการผลิตปาล์มน้ำมันในพื้นที่อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ตามแนวคิดของ Farrell (1957) ที่ทำการวัดประสิทธิภาพโดยใช้ปัจจัยการผลิตทุกชนิดร่วมกันด้วยการวิเคราะห์เส้นพรมแดนเชิงพื้นที่ (stochastic frontier analysis หรือ SFA) ซึ่งจำแนกเป็นวัตถุประสงค์เฉพาะของการวิจัย 5 ประการ ดังนี้

- (1) เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจสังคม การจัดการการผลิตปาล์มน้ำมัน การซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน และความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร
- (2) เพื่อจำแนกและวิเคราะห์ระบบการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร
- (3) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร
- (4) เพื่อประมาณการฟังก์ชันการผลิตปาล์มน้ำมัน และวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิตในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร
- (5) เพื่อวัดประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมัน และวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับการผลิตในระดับไร่นาของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เมื่อได้ทำการวิจัยสำเร็จโดยสมบูรณ์แล้ว ผลจากการวิจัยนั้นจะนำไปสู่แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจของการผลิตปาล์มน้ำมันให้สูงขึ้น ซึ่งคาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน นิคมสหกรณ์ หรือนิคมสร้างตนเอง สำนักงานเกษตรอำเภออ่าวลึก สำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่ องค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมส่งเสริมสหกรณ์) กรมที่ดิน สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมัน สถาบันการศึกษาที่เน้นงานวิจัยด้านปาล์มน้ำมัน ดังนี้

- (1) องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นประกอบการกำหนดนโยบาย แนวทาง/มาตรการ/กลยุทธ์ หรือโครงการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจของการผลิตปาล์มน้ำมันได้อย่างเหมาะสม ทั้งในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ และพื้นที่อื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน อันจะนำไปสู่การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอนาคต

(2) เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางประกอบการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้นในอนาคต อันจะนำไปสู่การมีเศรษฐกิจฐานใหม่ที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ก้าวไปได้อย่างยั่งยืน

(3) ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นพื้นฐานในการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการผลิตปาล์มน้ำมันในพื้นที่อื่น หรือพืชชนิดอื่นต่อไป

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่สำคัญ เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านมีความรู้และความเข้าใจตรงกัน ดังนี้

(1) ประสิทธิภาพเชิงเทคนิค (technical efficiency หรือ TE) หมายถึง ความสามารถของเกษตรกรในการใช้ปัจจัยการผลิตจำนวนน้อยที่สุด เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตในปริมาณที่กำหนด หรือมากที่สุดเท่าที่สามารถผลิตได้ ภายใต้ระดับเทคโนโลยีการผลิตที่มีอยู่ โดยพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างปริมาณผลผลิตที่ได้รับจริงจากการใช้ปริมาณปัจจัยการผลิต ณ ช่วงเวลาหนึ่ง ๆ กับปริมาณผลผลิตสูงสุดที่เป็นไปได้ เกษตรกรรายใดก็ตามที่ใช้ปัจจัยการผลิตน้อย แต่ได้ผลผลิตที่มากกว่าหรือเท่ากับเกษตรกรรายอื่น แสดงว่า เกษตรกรรายนั้นมีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการผลิตปาล์มน้ำมันสูงกว่า

(2) ประสิทธิภาพเชิงราคา (price efficiency หรือ PE) หมายถึง ความสามารถของเกษตรกรในการจัดสรรส่วนผสมของปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสมที่สุด เพื่อให้ได้ผลผลิตจำนวนหนึ่งที่มีต้นทุนการผลิตต่ำสุด หรือได้กำไรสูงสุด ภายใต้เงื่อนไขของระดับราคาปัจจัยการผลิตที่เกษตรกรเผชิญ และระดับเทคโนโลยีการผลิตที่มีอยู่ ประสิทธิภาพเชิงราคาสามารถเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ประสิทธิภาพเชิงจัดสรร โดยพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นจริงจากการใช้ปริมาณปัจจัยการผลิต ณ ช่วงเวลาหนึ่ง ๆ กับต้นทุนการผลิตต่ำสุดที่เป็นไปได้ เกษตรกรรายใดก็ตามที่มีปริมาณผลผลิตที่เท่ากับเกษตรกรรายอื่น ๆ และมีการใช้ปัจจัยการผลิตในปริมาณที่เหมาะสมและมีคุณภาพที่เท่ากัน ภายใต้ระดับเทคโนโลยีการผลิตที่เท่ากัน แต่สามารถเลือกใช้ปัจจัยการผลิตที่มีราคาต่ำกว่าเกษตรกรรายอื่นได้ หรือได้กำไรมากกว่า แสดงว่า เกษตรกรรายนั้นมีประสิทธิภาพเชิงราคาในการผลิตปาล์มน้ำมันสูงกว่า

(3) ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจ (economic efficiency หรือ EE) หมายถึง ความสามารถของเกษตรกรในการทำสวนปาล์มน้ำมัน โดยจัดสรรส่วนผสมของปัจจัยการผลิตและใช้วิธีการผลิตที่เหมาะสมที่สุด เพื่อบรรลุเป้าหมายต้นทุนการผลิตต่ำสุดในการผลิตปาล์มน้ำมันจำนวนหนึ่ง และ

ผลผลิตสูงสุดจากการใช้ปัจจัยการผลิตเท่ากัน ณ ระดับราคาปัจจัยการผลิตและระดับเทคโนโลยีการผลิตเดียวกัน อาจกล่าวได้ว่าเป็นความสามารถของเกษตรกรที่ทำการผลิตปาล์มน้ำมัน ณ ระดับที่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคและประสิทธิภาพเชิงราคาไปพร้อมกัน